

Anvisningar

Fastställt: 2014-01-07

Fastställd av: Barnkulturgruppen

Reviderad: 2023-03-29

Anvisning i Bollebygds kommun för att kulturen ska bli en del av lärandet.

Syfte

Syftet med anvisningen är att tydliggöra det arbete som bedrivs i Bollebygds grundskolor för att kulturen ska bli en del av lärandet. Anvisningen formulerar en gemensam vilja kring våra kulturfrågor, tar tillvara de resurser som finns i kommunen samt skapar en beredskap för framtiden och stimulera till utveckling

Vem

Gäller för samtliga grundskolor samt grundsärskolan i Bollebygds kommun

Styrdokument

Planen vilar på utgångspunkt och förutsättningar i Barnkonventionen samt Läroplan för grundskolan, förskoleklass och fritidshem (Lgr22). Barn och ungdomar har fastställda rättigheter genom FN:s Barnkonvention som Sverige och kommunerna har antagit och åtagit sig att leva upp till. Så i denna handlingsplan vill vi börja med en liten påminnelse:

”Barnet skall ha rätt till yttrandefrihet. Denna rätt innefattar frihet att oberoende av territoriella gränser söka, motta och sprida information och tankar av alla slag, i tal, i skrift eller tryck, i konstnärlig form eller genom annat uttrycksmedel som barnet väljer”.

Artikel 13

”Konventionsstaterna erkänner barnets rätt till vila och fritid, till lek och rekreation anpassad till ålder samt rätt att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet”. Artikel 31

Barnkonventionen vänder sig till alla barn och unga i åldern 0–18 år.

Utifrån ett regionalt perspektiv kan man säga att den kommunen som satsar på barn och unga skapar en hållbar utveckling på lång sikt. Ur hållbar tillväxt i Västra Götaland går att läsa: ”Med hållbarhet i centrum för utvecklingsarbetet ökar betydelsen av att se till kommande generationer och deras förutsättningar. Utgångspunkten är barnen. En region som är bra för barnen är en attraktiv och konkurrenskraftig region i framtiden. Beslut som tas med barnens bästa för ögonen blir bra och hållbara beslut. Barn som ges likvärdiga och starka förutsättningar att växa är grunden för samhällets fortsatta utveckling”

I Lgr22 finns flera skrivningar om skolans uppdrag gällande kultur. Här kommer några utdrag.

Skolans värdegrund och uppdrag

Det svenska samhällets internationalisering och den växande rörligheten över nationsgränserna ställer höga krav på människors förmåga att leva med och inse de värden som ligger i en kulturell mångfald. Medvetenhet om det egna och delaktighet i det gemensamma kulturarvet ger en trygg identitet som är viktig att utveckla tillsammans med förmågan att förstå och leva sig in i andras villkor och värderingar. Skolan är en social och kulturell mötesplats som både har en möjlighet och ett ansvar för att stärka denna förmåga hos alla som verkar där.

Övergripande mål och riktlinjer

Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola kan använda och ta del av många olika uttrycksformer såsom språk, bild, musik, drama och dans samt har utvecklat kännedom om samhällets kulturutbud.

Kultur för Bollebygds kommuns barn och unga

Bollebygds kommun har 9650 invånare av dessa är 24% under 20 år. I Bollebygds kommun finns det sex grundskolor, varav fem har kommunal huvudman. Fyra av dessa är F-6 skolor (Bollebygds skolan F-3, Bollebygds skolan 4–6, Örelundskolan och Töllsjöskolan) och en är en F-9 skola (Bollebygds skolan 7–9). I kommunen finns även Bollebygds grundsärskola (från ht 2023 Bollebygds anpassande grundskola).

Aktiviteter inom kultur och fritid skapar förutsättningar för delaktighet, individuell utveckling, fantasi, självständigt tänkande, empati, respekt för andra och större förståelse för omvärlden. Därför är det särskilt viktigt att alla barn och ungdomar under uppväxten regelbundet får lika möjligheter att möta ett rikt utbud av kultur och möjligheten att själva få skapa. Lika så att alla barn och ungdomar har rätt till en aktiv fritid. Kulturskolan och folkbiblioteket fungerar som en bas för att stimulera barn och unga att delta i kommunens kulturliv och har stor betydelse för barns och ungas utveckling och trivsel.

Redan pågående insatser

I Bollebygds kommun finns en Barnkulturgrupp som består av representanter från förskola och skola i kommun. Sammankallande för denna grupp är kommunens barnkultursamordnare tillika barnbibliotekarie på Folkbiblioteket. Denna grupp arbetar med att revidera kommunens barnkulturplan. Syftet med planen är att få tillstånd ett gemensamt barnkulturarbete i kommunen där flera aktörer möts.

I Kultur- och fritidsplanen (UN2022/5–7) står

Barnkonventionen framhåller barn och ungas rätt till, samt likvärdiga möjligheter att delta i, det kulturella och konstnärliga livet. Detta gäller alla barn, oberoende av bostadsort, socio-ekonomiska sammanhang, funktionsvariation eller etnicitet. Därför är det ett viktigt demokratiskt uppdrag att alla barn i Bollebygd kommun ska få ta del av kulturella upplevelser.

Genom samverkan mellan kultur- och fritid och utbildningsförvaltningen arbetar Bollebygd kommun med att göra kultur till en del av barn och ungas vardag. Kommunens barn får ta del av kulturupplevelser inom förskolan och skolan samt på fritiden på exempelvis biblioteket och på ungdomsgården. Målgruppen ska erbjudas bred tillgång till olika konstnärliga uttryck och möjlighet att få uppleva professionell kultur, själva få vara delaktiga och lära sig att använda kreativiteten som ett verktyg i vardagen. Bollebygd kommun samarbetar med regionala och delregionala institutioner och det lokala föreningslivet för att skapa kultur för barn och unga.

Utvecklingsområden och målsättning

- Erbjudna tillgång till kostnadsfri scenkonst/kultur för barnfamiljer ett par gånger per termin
- Erbjudna kommunens barn kulturupplevelser via förskola/skola utifrån kommunens årshjul för kultur i skolan.
- Marknadsföra samtliga event och göra verksamheten känd för målgruppen och dess nyckelpersoner.
- Öka barn och ungas möjligheter till påverkan och delaktighet i det kulturutbud som erbjuds i kommunen i enlighet med barnkonventionen.

Kulturskolan i Bollebygds kommun

Kulturskolan är en viktig resurs för barn och ungas kulturella utveckling och är en mötesplats för unga som är intresserade av musik, teater eller andra kulturella uttryck. Bollebygds kommun har ett ekonomiskt samarbete med Härryda kommuns kulturskola. Genom avtal med Härryda kommun, driver de kulturskolan i kommunen. Kulturskolan erbjuder olika typer av verksamhet på respektive skola.

Kulturskolan är en viktig resurs för barn och ungas kulturella utveckling och är en mötesplats för unga som är intresserade av musik, teater eller andra kulturella uttryck. Bollebygds kommun har ett ekonomiskt samarbete med Härryda kommuns kulturskola. Genom avtal med Härryda kommun, driver de kulturskolan i kommunen. Kulturskolan erbjuder olika typer av verksamhet på respektive skola.

Utvecklingsområden och målsättning

- Marknadsföra kulturskolan, så att fler barn och unga väljer att delta i kulturskolans verksamhet
- Utbudet på kulturskolan ska spegla de önskemål som finns
- Möjliggöra för fler att delta i kulturskolans verksamhet
- Utveckla kulturskolans utåtriktade verksamhet
- Utveckla samverkan mellan kulturskolan och andra verksamheter inom kommunen

Lgr22

Ett av målen i läroplanen för skolan (Lgr22) lyder så här: ”Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola kan använda och ta del av många olika uttrycksformer såsom språk, bild, musik, drama och dans samt har utvecklat kännedom om samhällets kulturutbud”.

I läroplanen skola och förskola beskrivs skolans värdegrund, uppdrag, övergripande mål och riktlinjer. Exempel från läroplanen: ”Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan män och kvinnor samt solidaritet med svaga och utsatta är de värden som skolan ska gestalta och förmedla” och ”skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse”. Här kan den professionella kulturen (dans, teater, musik, bildkonst, litteratur mm) öppna för djupare upplevelser som också kan leda till diskussion.

Det egna skapandet ingår som en naturlig del i de estetiska ämnena men har också en pedagogisk funktion i andra ämnen. I kursplanen för svenska anges t ex att ”undervisningen ska stimulera elevernas intresse för att läsa och skriva” och att ”uttrycka sig genom olika estetiska uttrycksformer”. I kursplanerna för kemi, biologi och fysik anges att undervisningen ska bidra till ”att eleverna utvecklar förmågan att samtala om, tolka och framställa texter och olika estetiska uttryck med naturvetenskapligt innehåll”. I formuleringarna för de yngre barnen förstärks begreppen ytterligare men formuleringar i Lpfö (Lpfö 98 reviderad 2010) som följer: "Att skapa och kommunicera med hjälp av olika uttrycksformer såsom bild, sång och musik, drama, rytmik, dans och rörelse liksom med hjälp av tal- och skriftspråk utgör både innehåll och metod i förskolans strävan att främja barns utveckling och lärande."

I kommunens skolor pågår det idag, olika arbete där kulturen är en del i lärandet. Det finns ett intresse bland lärare och rektorer att utveckla detta så att fler elever innefattas av utbudet och på det viset erbjuds en mer likvärdig utbildning oavsett skola. Vår tanke med att skapa ett årshjul är att alla elever ska ha fått ett likvärdigt utbud fram till att de slutar årskurs 9.

Bollebygds kommun har en fördel av sin småskalighet i genomförandet av utvecklingsinsatser. Det finns en fungerande organisation i dag vad gäller utbyte och utveckling mellan de olika skolorna. För att uppnå ett långsiktigt arbete finns ett nätverk där alla deltagande skolorna har representanter. Denna grups uppgift är att förankra arbetet ute på skolorna så att kulturen integreras i alla ämnen. Skolans uppgift är enligt Lgr22 att främja elevernas harmoniska utveckling genom gemensamma erfarenheter och med hjälp av den kulturella världen.

Det finns ett behov av att utveckla arbetet för att involvera kulturen i lärandet. Som en del i detta är ett samarbete med Skapande skola av stort värde. Skolan ska, enligt Lgr22, involvera skapande arbete och lek i det aktiva lärandet. Vidare ska skolan stimulera elevernas kreativitet och utmana dem att pröva egna idéer.

Arbetet för att stärka samverkansformerna med kulturlivets parter

Det nätverk som beskrivs under förra rubriken, kommer även vid vissa tillfällen bestå av andra aktörer som arbetar med barn och ungdomars kultur inom kommun. I Bollebygds kommun finns det en barnbibliotekarie/barn- kultursamordnare som idag samordnar ett kulturutbud riktat till barn och unga på deras fritid. Genom dessa aktörer kommer även samarbetet med andra parter i kulturlivet kunna stärkas.

Elevernas medverkan i arbetet

På alla skolor finns det elevråd och genom dessa har eleverna varit med och påverkat innehållet i ansökan till Skapande skola. Föräldrarna kommer att informeras om det som sker inom Skapande skola dels genom de ansvariga lärarna, dels genom skolråden.

Planerad utvärdering av insatserna

Alla elever och lärare som har deltagit i aktiviteterna deltar i utvärderingen. Dessa sammanställs sedan. Föräldrarna kommer göras delaktiga i utvärderingen genom skolråden.

De lärare som deltar i nätverket kommer att genomföra en mer djupgående utvärdering och analys över hur kulturen har integrerats i undervisningen. Utvärderingen kommer vara grund för det fortsatta arbetet för att stärka kulturens roll i lärandet.

Årshjulet

Årshjulet baseras på Lgr 22, barnkonventionen, enhetsplanerna, planen för barn- och ungdomskultur i Bollebygds kommun, läs- och skrivplanen F-6, Policy- och handlingsplan för skolbiblioteken i Bollebygds kommun.

Pengarna kommer från kommunens budgeterade medel för kultur i förskola/skola (hanteras av barnkultursamordnaren), Västra Götalandsregionens arrangörsstöd (hanteras av barnkultursamordnaren) samt statliga Skapande skola-pengar (hanteras av varje rektor efter fördelning). Årshjulets innehåll påverkas av om dessa tillflöden av pengar ändras.

Årshjulet ses över varje år på Barnkulturgruppens möte i april/maj och aktualiseras i arbetslagen vid varje läsårsstart. Ansvariga för att så sker är rektor och barnkulturgruppens representant på respektive skola.

Nedan följer förslag till kulturaktiviteter som varje barn i Bollebygds kommuns skolor bör få ta del av i den mån det är möjligt. Årshjulet ska ses som ett arbetsredskap som kan underlätta planeringen såväl i arbetslagen som för den enskilde läraren. Det ger inspiration och förslag men det är viktigt att skolan och läraren känner sig fria att ändra och göra på ett annat sätt.

Läsfrämjande och läsförståelse ska kopplas till årshjulets aktiviteter för att på olika sätt fördjupa barnens läsande.

Åk F-3

Förskoleklassen Besök på huvudbiblioteket under hösten. Barnen får lånekort och en gåvobok att arbeta med i klassen på olika sätt. Eventuellt en gemensam avslutning/utställning på våren. Ansvarig: Förskoleklassläraren och huvudbibliotekets barnbibliotekarie. Pengar till böcker från Kulturrådet.

Förskoleklassen och 1:an Scenkonst (musik, teater, dans) vartannat år.

Ansvarig: Barnkulturgruppen. Pengar från kommunens kulturpengar och arrangörstödet (VG-regionen).

2:an Besök och undersökning av närmiljö, till exempel Hembygdsgården.

Ansvarig: Klassläraren.

3:an Besök gärna på (eller från) huvudbiblioteket. Med boktips/bokprat.

Ansvarig: Klassläraren och huvudbibliotekets barnbibliotekarie.

3:an Författarbesök, Kultur-workshop med en författare eller annan valfri kulturupplevelse.

Ansvarig: Respektive skola samt skolbibliotekarierna. Pengar från Skapande skola.

Åk 4-6

5:an Författarbesök. Förbereds genom läsning av författarens böcker på olika sätt.

Ansvarig: Barnkulturgruppen, skolbibliotekarien och klassläraren. Pengar från kommunens kulturpengar och arrangörstödet (VG-regionen).

Någon gång under tiden i åk 4-6

Bild och musik, gärna i samverkan med läsning och skrivande – kanske i samband med författarbesök?

Ansvarig: arbetslagen/klassläraren/skolan. Pengar från Skapande skola.

Hembygdsgård/närmiljö/hembygdshistoria/buss med guide i kommunen – t ex med lokala förmågor som Otto Andreasson.

Ansvarig: arbetslagen/klassläraren/skolan.

Åk 7-9

7:an Kulturupplevelsedag i Göteborg eller Borås (stadsvandring, museer, bibliotek, teater, biobesök)

Ansvarig: klassläraren/arbetslaget. Pengar från Skapande skola.

8:an Författarbesök. Förbereds genom läsning av författarens böcker på olika sätt.

Ansvarig: Barnkulturgruppen, skolbibliotekarien, svenskläraren. Pengar från kommunens kulturpengar och arrangörstödet (VG-regionen).

8:an Scenkonst (dans, musik, teater) gärna med workshop i anslutning till föreställningen.

Ansvarig: Barnkulturgruppen och arbetslagen. Pengar från Skapande skola.

9:an Scenkonst, t ex balett/operabesök på Göteborgsoperan.

Ansvarig: Arbetslagen. Pengar från Skapande skola.

Anpassad grundskola (grundsärskola)

Kultur i anpassad form. Dialog förs inför varje tillfälle. Pengar från kommunens kulturpengar (VG-regionen) samt skapande skola.

Kontakt med biblioteket för läsfrämjande aktivitet.

Mer utbud som görs på de olika enheterna:

Hattparad, karneval, Nobelpriset mm. Vi kan lista fler aktiviteter efter inventering.

Förslag kring läsning och fördjupning:

Aktiviteter och upplevelser, till exempel teaterbesök, används för reflektion och fördjupning och kopplas ihop med läsning när det är möjligt.

Läslustdagar, Världsbokdagen, Läsutmaning, Bokjuryn, Högläsning, Läsmaraton, Bok